

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Ügyszám: AJB-2311/2020

A Jövő Nemzedékek Szószólójának figyelemfelhívása a tiszta levegőhöz való jog védelme érdekében a veszélyhelyzet idején

Az új koronavírus által előidézett világjárvány miatt kihirdetett veszélyhelyzet idején különösen fontos, hogy a jogszabályi elvárásoktól függetlenül is hozzájáruljunk a tiszta levegő, ezáltal a környezetünkben élők védelméhez.

A koronavírus súlyos esetekben tüdőgyulladást, és légzési nehézséget, illetve elégtelenséget okozhat. A koronavírus terjedésének megfékezése miatt elrendelt kijárási korlátozások csak alapos ok esetén engedik meg, hogy otthonunkat elhagyjuk, ezért kiemelt jelentősége van, hogy a lakások szellőztetésekor milyen a beáramló és a zárt térben tartósan megmaradó levegő minősége, hiszen most legtöbbször a nap 24 óráját otthon töltjük. Ez pedig nagyban meghatározza életminőségünket és immunrendszerünk működését.

A Kormány a koronavírus elleni védekezési eszközök között kiemelt helyen említi a *gyakori szellőztetést*. A tájékoztatókban külön pontban emelik ki ennek fontosságát mint a vírus elleni védekezés egyszerű és hatékony módját. A várandósoknak, kismamáknak szóló óvintézkedések betartása a szülő és a csecsemő egészsége érdekében elengedhetetlen, ennek révén a magzatok, tehát a jövő generáció közvetlen védelmét is jelenti. A Kormány által előírt ezen óvintézkedésnek azonban csak akkor van megelőző hatása, ha tiszta levegőt engedhetünk be lakásainkba, az esetleges kinti szennyezés ezzel szemben leronthatja a szervezet védekező és ellenálló képességét.

A koronavírus a természet ébredésének idején érte el hazánkat. Ennek egyik következménye, hogy nemcsak a mezőgazdasági munkáknak jött el az ideje, hanem a belterületi kertekben is megkezdődött a kertek rendbe tétele. Sokan úgy vélik, itt az ideje a télről visszamaradt avar és kerti hulladék égetésének, és vannak még olyan önkormányzatok, amelyek rendelete ezt tavasszal meg is engedi. Az égetés során keletkező füst nagy területeket takar be, és elszennyezi a tiszta levegőt. Az így levegőbe kerülő szennyező anyagok – különösen, amikor az égés „javításához” műanyag palackokat vagy más hulladékot is használnak – károsítják a légzőszerveket, az immunrendszert, ezáltal pedig csökkentik az emberi szervezet koronavírusszal szembeni védekezőképességét. Ugyanez mondható el minden olyan – így fűtési célú – égetésről, ahol bármilyen hulladékot is égetnek, közvetlen egészségkárosítást idézve ezzel elő.

A jogszabályok régóta tiltják a hulladékok égetését, ennek ellenére a mai napig sokan gyűjtanak be az éghető hulladékokkal – például építési bontásból származó apróra feldarabolt ablakkeretekkel, ajtókkal tüzelnek –, sőt előfordul, hogy olajjal szennyezett vasúti talpfákat használnak tüzelőként. A kéményből ilyenkor olyan szennyezőanyagok kerülnek a levegőbe, amelyek a koronavírus jelenléte nélkül is alkalmasak egészségkárosodás okozására. A tapasztalatok szerint e felelőtlen magatartást folytatókkal szemben a hatóságok nem lépnek fel kellő szigorral, a panasztevők nem kapnak kellő védelmet, és a lakosság tehetetlenül szenved el a káros anyagokkal terhelt levegő okozta egészségkárosító hatásokat.

A koronavírus elleni védekezés elengedhetetlen része – különös tekintettel az Alaptörvény P) cikkében foglaltakra –, hogy az állam és mindenki megtegyen mindent annak érdekében, hogy a környezet, különösen a levegő szennyezettsége minél kisebb legyen. A koronavírus elleni védekezésről szóló törvény a Kormány kötelezettségévé tette a járvány és káros hatásainak megelőzését. A koronavírus terjedését lelassító korlátozásokra, és a lakossággal szembeni elvárásokra tekintettel e kötelezettség kiterjed a tiszta levegő megőrzését biztosító intézkedések megtételére is, hiszen a Kormány a szellőztetést joggal a koronavírus terjedésének és káros hatásainak megelőzését szolgáló eszköznek tekinti.

A fentiek jegyében a koronavírus elleni védekezés hatékonyságát is lerontja, ha elmarad a határozott fellépés a hulladékégetőkkel szemben, ezért feltétlenül indokolt, hogy a kijárási korlátozások betartásának ellenőrzése terjedjen ki erre is, és ezzel párhuzamosan kerüljenek elfogadásra az adott helyzethez, ezzel összefüggésben a szociális rászorultsághoz igazodó intézkedések – így például szociális tűzifa kiosztása, hogy az áprilisi hideg napok alatt senki ne maradjon fűtés nélkül –, illetve a szükséges kötelezések, és azokat következetesen hajtsák is végre a tiszta levegőt szennyező tüzelőanyagok használatának visszaszorítása érdekében.

Ennek kapcsán támogatandónak tartom a TÖOSZ és a Levegő Munkacsoport önkormányzatoknak szóló közös felhívását, amelyben azt kérik, hogy tiltsák meg az avar- és kerti hulladék égetését. Ugyanakkor szeretném felhívni a Kormány figyelmét arra, hogy a koronavírus elleni védekezésről szóló törvény lehetővé teszi, hogy a veszélyhelyzet idejére sajátos szabályként az ország egész területén megtiltsa az avar- és kerti hulladékok égetését. Egyúttal azt is megfontolásra javaslom, hogy a Kormány a tájékoztatókat egészítse ki a nem megfelelő tüzelőanyag égetésének tilalmára való figyelmeztetéssel, illetve a jogszabály megszületéséig hívja fel a lakosságot a zöldhulladék égetésének elkerülésére.

Szeretnék mindenkit emlékeztetni arra, hogy a jogszabályi elvárásoktól függetlenül is erkölcsi kötelességünk a környezetünkben élők védelme, továbbá e különleges veszélyhelyzetben nem feledkezhetünk meg arról: embertársaink sorsáról is döntünk azzal, hogy milyen fűtőanyagot használunk, illetve mit teszünk a kertünk rendbetétele során összegyűjtött avarral, zöldhulladékkal.

Budapest, 2020. április 2.

Dr. Bándi Gyula

a Jövő Nemzedékek Szószólója